

LEHDISTÖTIEDOTE

3.5.2022

Tarkastuskertomus

2/2022 Opintotukiuudistusten tuloksellisuus 2010-luvulla

Opiskelijoiden asumistukiuudistus kasvatti tukimenoja yli kaksi kertaa enemmän kuin etukäteen arvioitiin

Myös opintolainahyvityksen menoarvio ylittyi huomattavasti. Opintoajat ovat lyhentyneet ja opintotuen saajien toimeentulo parantunut 2010-luvun suurten opintotukiuudistusten jälkeen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) selvitti, onko opintotukijärjestelmään 2010-luvulla tehdyillä uudistuksilla saavutettu tavoiteltuja hyötyjä ja valtiontaloudellisia vaikutuksia. Opiskelijoille maksetaan vuosittain opintotukea ja yleistä asumistukea yli miljardilla eurolla.

Opiskelijoiden siirto opintotuen asumislisältä yleisen asumistuen piiriin vuoden 2017 opintotukiuudistuksessa osoittautui kalliimmaksi, kuin valmisteluvaiheessa oli arvioitu. Myös opintolainahyvityksen käyttöönotto kasvatti valtion menoja huomattavasti ennakoitua enemmän. Opintorahan leikkaus sen sijaan toi tavoitellut säästöt.

Asumistukiuudistuksen valmistelussa arvioitiin, että valtiolle opiskelijoiden asumistuesta koituvat menot kasvaisivat 54 miljoonalla eurolla. Vuonna 2018 menolisäys oli kuitenkin vähintään 130 miljoonaa euroa.

Tukimenot ovat todennäköisesti tästä vielä kasvaneet, sillä opiskelijoiden asumiskustannukset ovat kohonneet muita tuensaajia nopeammin. Ennen uudistusta opiskelijat saivat opintotuen asumislisää, jonka enimmäismäärä oli yleistä asumistukea pienempi.

”Uudistuksen vaikutusarvioinnissa käytetyt tiedot opiskelijoiden asumismenoista olivat vanhentuneita ja siten todellisia menoja matalampia. Menojen yllättävää kasvua voi selittää myös se, että oletettua useampi opiskelija muutti uudistuksen jälkeen kalliimpaan asuntoon, sillä kimppa-asuntojen suosio on laskenut uudistuksen jälkeen”, VTV:n johtava tuloksellisuustarkastaja **Ville-Veikko Pulkka** kertoo.

Opintolainahyvitys nopeutti valmistumista

Myös opintolainahyvityksen käyttöönotto vuonna 2014 on kasvattanut valtion opintotukimenoja huomattavasti ennakoitua enemmän. Vuoteen 2021 mennessä valmisteluvaiheen menoarvio oli ylittynyt 48 miljoonalla eurolla.

Ylitystä selittää se, että opintolainaa nostetaan selvästi ennakoitua enemmän. Opintolainahyvityksen saa, jos korkeakoulututkinnon suorittaa määräajassa. Tällöin Kela maksaa 40 prosenttia 2 500 euron omavastuun ylittävästä opintolainasta.

”Menoarvion ylittymistä ei voi tulkita epäonnistumiseksi, sillä kaikkien tarkastettujen uudistusten tavoitteena oli lisätä opintolainan käyttöä. Opintolainahyvitys todennäköisesti nopeuttaa opiskelijoiden valmistumista, mikä vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen ja valtiontalouteen. Opintolainan suosio näkyy kuitenkin myös velkaongelmien yleistymisenä erityisesti ammatillisilla opiskelijoilla”, Pulkka sanoo.

VTV suosittaakin selvittämään, vaikuttavatko opintolainan lisääntynyt käyttö ja velkaongelmat nuorten haluun jatkokouluttautua toisen asteen opintojen jälkeen.

LEHDISTÖTIEDOTE

3.5.2022

Tarkastuskertomus

2/2022 Opintotukiuudistusten tuloksellisuus 2010-luvulla

Opintotukiuudistuksissa korotettiin toistuvasti opintolainan valtiontakausta, jotta opintotuki kattaisi paremmin elinkustannuksia. Opintotuen riittävyys on parantunut, mutta työtulot ovat edelleen opintotuen saajien tärkein tulolähde. Monet opiskelijat myös kokevat, että työnteko hidastaa heidän opintojaan. Tulevissa uudistuksissa tarvitaankin tarkempaa tietoa siitä, helpottaako opintojen aikainen työnteko työllistymistä valmistumisen jälkeen.

Tutustu julkaisuun: [Opintotukiuudistusten tuloksellisuus 2010-luvulla](#)

Lisätietoja

Ville-Veikko Pulkka, johtava tuloksellisuustarkastaja

Puh. 040 732 4076

etunimi.sukunimi@vtv.fi